

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๑๔๐๔/๑๖๓๒

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๙๖๕๘
วันที่ 14 ต.ค. ๒๕๕7 8:45

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม ๑๐๕๐๐

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณาเพิ่มเติม
เรื่องที่ ๒๒.๑

๖๓ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความเห็นชอบแนวทางการเตรียมความพร้อมป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าทุกภาคส่วน และเตรียมการส่งความช่วยเหลือของไทยไปยังแอฟริกาตะวันตก สพต.รับที่ 303.16
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี วันที่ 14 กค 57
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๑๘๓๗๖ เวลา 14.25 น.
ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ 14 ต.ค. 2557

จัดเข้าวาระ.....

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอเรื่องแนวทางการเตรียมความพร้อมป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าทุกภาคส่วน และเตรียมส่งความช่วยเหลือของไทยไปยังแอฟริกาตะวันตก เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และขอให้กระทรวงการต่างประเทศให้ข้อคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยด่วน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนข้อมูลและข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องการเตรียมการส่งความช่วยเหลือของไทยไปยังแอฟริกาตะวันตก ดังนี้

๑. ภาพรวม

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) รายงานสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ว่า ขณะนี้มียอดผู้ติดเชื้อสูงถึง ๗,๑๕๗ ราย และมีผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อแล้วกว่า ๓,๓๓๐ คน ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติได้จัดตั้งปฏิบัติการ United Nations Mission for Ebola Emergency Response (UNMEER) ซึ่งมีการกิจเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่า โดยมีศูนย์ปฏิบัติงานหลักตั้งอยู่ที่กรุงอักกรา สาธารณรัฐกานา และได้ส่งเจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติไปปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

๒. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในประเทศที่มีการแพร่ระบาดสามประเทศ

๒.๑ สาธารณรัฐไลบีเรีย

ปัจจุบัน มีผู้ติดเชื้อจำนวน ๓,๖๙๖ ราย เสียชีวิตจำนวน ๑,๙๙๘ ราย มีการแพร่ระบาดของโรคฯ ใน ๑๓ จังหวัด จากทั้งหมด ๑๕ จังหวัดของประเทศ โดย WHO รายงานว่า ยังไม่สามารถควบคุมการระบาดในไลบีเรียได้ โดยเฉพาะในกรุงมันโรเวียซึ่งเป็นเมืองหลวง และคาดว่า สถานการณ์จะย่ำแย่ลงอย่างต่อเนื่อง สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ชาวไลบีเรียส่วนหนึ่งไม่เชื่อว่า มีโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าจริง และคิดว่า รัฐบาลปล่อยข่าวลือเพื่อให้นานาชาติบริจาคนเงินช่วยเหลือ จึงไม่ให้ความร่วมมือ ดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาล

ไลบีเรียเคยมีสงครามกลางเมืองและยังมีความขัดแย้งภายในประเทศ ทำให้ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคไม่ได้รับการพัฒนา ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน มีปัญหาความปลอดภัยและความมั่นคงภายใน อีกทั้งยังมีโรคมาลาเรีย โรคไข้เลือดออก และโรคไข้เหลืองระบาดภายในประเทศ ไลบีเรียใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ และไม่มีสถานเอกอัครราชทูตไทยตั้งอยู่

/ ๒.๒ สาธารณรัฐ ...

๒.๒ สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน

ปัจจุบัน มีผู้ติดเชื้อจำนวน ๒,๐๒๑ ราย เสียชีวิตจำนวน ๖๐๕ ราย มีโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าแพร่ระบาดทั่วประเทศ ทั้งนี้ WHO รายงานว่า ยังไม่สามารถควบคุมการระบาดในเซียร์ราลีโอนได้ และคาดว่า การระบาดจะทวีความรุนแรงขึ้น

ระบบสาธารณสุขพื้นฐานของเซียร์ราลีโอนยังไม่ได้ได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะด้านพลังงาน แม้แต่ในเมืองหลวงยังขาดสน ประชากรเพียงร้อยละ ๑ ในชนบทที่มีน้ำประปาใช้ ทั้งนี้ เซียร์ราลีโอนมีอัตราการตายของแม่และเด็กสูง เนื่องจากขาดระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ สนามบินนานาชาติในเซียร์ราลีโอนไม่ได้ตั้งอยู่ในเมืองหลวงแต่อยู่เมืองข้างเคียง ถนนที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองดังกล่าวกับเมืองหลวงอยู่ในสภาพที่ย่ำแย่ ต้องใช้เวลาเดินทางทางถนนจากสนามบินนานาชาติไปยังเมืองหลวงถึง ๖ ชั่วโมง เซียร์ราลีโอนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ และไม่มีสถานเอกอัครราชทูตไทยตั้งอยู่

๒.๓ สาธารณรัฐกินี

ปัจจุบัน มีผู้ติดเชื้อจำนวน ๑,๐๗๔ ราย เสียชีวิตจำนวน ๔๘๑ ราย การแพร่ระบาดเกิดขึ้นในภูมิภาคที่มีพรมแดนติดกับเซียร์ราลีโอนและไลบีเรีย และมีแนวโน้มที่จะแพร่ระบาดไปยังภูมิภาคใกล้เคียง ระบบโครงสร้างพื้นฐานในกินีเป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อเพียงเมืองสำคัญเท่านั้น การเข้าถึงพื้นที่ที่โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าระบาดจึงยากลำบาก ไฟฟ้าดับบ่อยครั้งเนื่องจากไม่มีกำลังผลิตเพียงพอ การบริการด้านสาธารณสุขไม่ทั่วถึง และยังคงมีโรคระบาดอื่น ๆ เช่น ไข้เหลือง ไข้ทรพิษ วัณโรค เป็นต้น กินีใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาราชการ ประชาชนมีความรู้ภาษาอังกฤษน้อยมาก และไม่มีสถานเอกอัครราชทูตไทยตั้งอยู่

๓. ความช่วยเหลือจากนานาชาติ

การให้ความช่วยเหลือจากนานาชาติส่วนใหญ่เป็นการระดมทุน และมอบเงินช่วยเหลือผ่าน WHO องค์การสหประชาชาติ หรือองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม อาทิ องค์การแพทย์ไร้พรมแดน (Médecins Sans Frontières : MSF) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross : ICRC) ทั้งนี้ ประเทศที่มีศักยภาพทางการแพทย์และทางทหารสูง เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และคิวบา ได้ประกาศจะส่งบุคลากรเข้าไปปฏิบัติการในประเทศที่มีการระบาดของโรคฯ ในส่วนของภูมิภาคเอเชีย มีเฉพาะจีนเท่านั้นที่ประกาศจะให้การสนับสนุนด้านบุคลากรประมาณ ๑๗๗ คน สำหรับประเทศอื่น ๆ ที่มีบทบาทและอิทธิพลในภูมิภาคแอฟริกา อาทิ อินเดีย ได้ประกาศบริจาคเงินจำนวน ๕ แสนดอลลาร์สหรัฐให้แก่ WHO และอีก ๑๐ ล้าน ดอลลาร์สหรัฐสนับสนุนภารกิจขององค์การสหประชาชาติ สำหรับญี่ปุ่น ได้บริจาคเงินจำนวน ๑.๕ ล้าน ดอลลาร์สหรัฐให้ WHO และบริจาคอุปกรณ์ต่างๆ มูลค่า ๒๘๙,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ให้ Japan International Cooperation Agency (JICA)

อนึ่ง โดยที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่ายังคงทวีความรุนแรง และควบคุมไม่ได้ องค์กร Peace Corps ของสหรัฐอเมริกาจึงได้ถอนอาสาสมัครออกจากไลบีเรีย เซียร์ราลีโอน และกินีแล้ว ส่วนฟิลิปปินส์อยู่ระหว่างการถอนกองกำลังรักษาสันติภาพในไลบีเรีย และอพยพแรงงานของตนออกจากทั้งสามประเทศ ในส่วนของไทย มีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติการรักษาสันติภาพในไลบีเรีย (United Nations Mission in Liberia : UNMIL) ๒ นาย ซึ่งภารกิจได้เสร็จสิ้นเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๗ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาเรื่องความปลอดภัยและสวัสดิภาพของข้าราชการ จึงมิได้อนุมัติให้ขยายระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ออกไปอีก ๓ เดือน ตามที่องค์การสหประชาชาติร้องขอ

/ ๔. การสนับสนุน ...

๔. การสนับสนุนที่ผ่านมาของไทยต่อการดำเนินงานของประชาคมโลก

การที่ไทยจะให้ความร่วมมืออย่างแข็งขันกับประชาคมระหว่างประเทศในการหยุดยั้งและบรรเทาผลกระทบของการระบาดของเชื้อไวรัสอีโบล่า และการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยในพื้นที่เป็นเรื่องที่ดียิ่ง ทั้งในแง่ของการส่งเสริมภาพลักษณ์และบทบาทของไทย และการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาที่เป็นภัยคุกคามด้านสาธารณสุขที่รุนแรง ที่อาจส่งผลกระทบไม่เฉพาะต่อประชาชนในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก แต่รวมถึงประชาชนไทยและโลกโดยรวมด้วย

ที่ผ่านมา ไทยได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของประชาคมโลก ดังนี้

๔.๑ ให้ความช่วยเหลือตามคำขอของ WHO ในการบริจาคเงินให้ WHO เพื่อซื้อข้าวให้กับประชาชนในประเทศผู้ประสบภัย มูลค่า ๕ ล้านบาท

๔.๒ ร่วมอุปถัมภ์ข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council – UNSC) เรื่อง การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในแอฟริกาตะวันตก

๔.๓ ร่วมอุปถัมภ์ข้อมติสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly – UNGA) เรื่องมาตรการควบคุมการระบาดของโรค ซึ่งรองรับแผนของเลขาธิการสหประชาชาติในการจัดตั้ง United Nations Mission for Ebola Emergency Response (UNMEER) ที่จะมีการปฏิบัติงานควบคุมและปราบปรามการระบาดของโรค ผ่านการระดมความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ

๕. ข้อคิดเห็นของกระทรวงการต่างประเทศต่อข้อเสนอให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมของกระทรวงสาธารณสุข

๕.๑ การให้เงินช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้คนไทยมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่ควรสนับสนุน ทั้งนี้ WHO แจ้งว่า ต้องการรับเงินช่วยเหลือจำนวนมากและสะดวกต่อการบริหารจัดการ

๕.๒ การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ผลิตได้ในประเทศ เป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะสิ่งที่ตรงกับความต้องการของผู้รับ (ตามรายการที่ได้รับจาก WHO) แต่ควรให้ความสำคัญกับการหารือกับ WHO และองค์กร/ประเทศอื่น ๆ ในประเด็นด้านโลจิสติกส์เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยราบรื่นและส่งถึงผู้ประสบภัยได้รวดเร็วทันการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอที่จะให้ไทยช่วยเหลือด้านคมนาคมขนส่งทางอากาศ ทั้งการขนส่งสิ่งของและผู้โดยสาร ที่ต้องมีการหารือกับฝ่ายต่าง ๆ ถึงรายละเอียดความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและประเด็นความปลอดภัยของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบินนี้

๕.๓ การสนับสนุนด้านนโยบายทางการเมือง เป็นเรื่องที่ควรสนับสนุน เพื่อแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมกับประชาคมระหว่างประเทศในเรื่องที่มีความสำคัญ

๕.๔ สำหรับข้อเสนอการจัดส่งบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งบุคลากรสาขาอื่น ๆ ไปร่วมปฏิบัติงานนั้น เห็นว่า

- ควรให้ความสำคัญสูงสุดกับความปลอดภัยและสวัสดิภาพของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขของไทยที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ บนพื้นฐานของความสมัครใจ ทั้งนี้ ควรเตรียมความพร้อมบุคลากรในการประเมินและป้องกันความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการดูแลสวัสดิภาพสวัสดิการและค่าตอบแทนในระดับที่เทียบเคียงกับมาตรฐานสากล เช่น ตามอัตราของสหประชาชาติ เพราะเป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติ

- ควรคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น อุปสรรคทางภาษา ความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัย สภาพความเป็นอยู่ ดังนั้น ประเทศไทยอาจเริ่มจากการร่วมปฏิบัติงานในประเทศใกล้เคียงกับประเทศที่มีการระบาดก่อน โดยยังไม่ส่งบุคลากรเข้าไปในพื้นที่ที่มีการระบาด

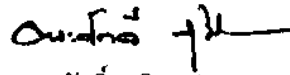
/ - ควรมีการ ...

- ควรมีการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมในการดำเนินการในทางปฏิบัติ โดยหารือกับ WHO และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมิตรประเทศ
- การประชาสัมพันธ์การดำเนินการในเรื่องนี้ของไทย ควรขอให้มีความมั่นใจว่า สามารถดำเนินการได้เป็นรูปธรรมจริงเสียก่อน เพื่อมิให้เกิดความคาดหวังที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง หรือไม่สามารถปฏิบัติได้จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร)

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

กองแอฟริกา

โทร ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๐๖๑ (วัฒนา)

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๔๙